

en efecte en una enquesta que vam fer a Setcases amb l'amic Schüle, el 1936, hi anotà ell *brèduləs* «lattes de la peau du noisetier pour corbeilles».

Sense poder precisar gaire els detalls de forma, sentit i localització, consta de tota manera que varien: d'aquest mot han existit des d'antic en llengua d'oc; car els sons coincideixen i el significat, més o menys, i en part molt, especialment el del roergat *bridoulo* (-*oule*) f. «éclisse, osier écafé, fendu; ronce écafée ---; lanière d'aubier des jets du coudrier ou d'autres arbustes pliants; on se'n sert pour clisser, faire des corbeilles ---; qqf. gaule de coudrier ou d'autre bois pliant» (*bridoulà* «faire des paniers»); que, segons Vaysier, és propi del Nord del dept. («Montagne»).² Ara bé, *bredola* figura en el *Floretus* (cap al Roine, S. xv) amb la definició «scamnum quod altioribus lectis apponitur; scamnellum, scabel(lu)lum», PSW 1, 163. Ací encara la idea fonamental podria ser la d'una petita post o llistó de fusta que serveixi per pujar a un llit alt; més que res, prou ample per seure-hi: i llavors romanem en la mateixa mena d'objecte.³ Bé pot ser que el llaç s'hagi de mantenir amb el tipus oc. *breda* de què parlaré suara, però és més clara la unitat bàsica amb la forma següent.⁴

Que el mall. *brèndola* és abans que tot el nom dels raigs de la roda del carro, en això estan d'acord el DFiguera, *DAG.*, *CostumCatMancom.* (1, 107), Moll (*AORBB* 1, 214) i d'altres (*bréndola* en una llista de noms d'eines i peces de fusta, AMAlcover, *BDLC* IV, 198); *AlcM* ho generalitza en «les barres relativament primes que formen part d'un ormeig», car es veu que a Menorca són més aviat 'les barres per agafar un carretet o civera', 'les barres laterals de les escaletes de garbejar; i, segons l'*AlcM*, aquesta variant fóra també empordanesa (sembla, del Baix Empordà, i almenys s'usaria a Llofriu), amb el sentit de 'balustres d'una barana', 'tíretes de roba d'un coll de camisa'. Hi ha variants en la vocal tònica, si bé en general és del tipus *e*, amb *á* a Menorca, *é* en el centre de l'Illa (Alcover, *l. c.*; Manacor, Petra, *AlcM*), *è* a Palma i Empordà, i *brándola* és la forma que recullen Amen-gual ('raigs de la roda') i l'*ALCat.* a Porreres.⁵

Fora del detall de la *-n*, això coincideix, doncs, amb la forma i el sentit de *brèdola*. I la *n* es pot justificar vàriament i sobretot per algunes fàcils contaminacions: sigui de *BRANCA* (variant *brenca*); sigui de *BARANA* (*baranda*, *barandat*), a causa del sentit de 'balustre' (i probablement 'barra d'una barana'), contaminació que ja hem vist actuant en la variant amb *á*.⁶ És convincent l'etimologia germ. *BRIDIL 'petita post' que Gamillscheg (*R. Germ.* 1, 386; *RFE* XIX, 239) acceptà per a l'oc. ant. *bredola* (al capdavant d'acord amb el que ja suggereix E. Levy). No és pròpiament un diminutiu hipotètic, vist que hi ha la forma longobarda *priitil*, suposada per l'it. *predella*, i sembla estar documentat a-al. mj. *brèttel*. En tot cas és un derivat format normalment sobre una forma antiga de l'al. mod. *brett* 'post', testificat en els diferents dialectes germànics occidentals: a-al. ant. *bret*, ags. i b-al. ant. *bred* (variant apofònica de l'anglès

board, IEW 138a8).⁷ Més aviat germànic occidental, potser, que no pas gòtic, com diu Gamillscheg.

És possible que hi hagués una altra forma del tipus *breda* en llengua d'oc. Però no assegurem res: d'una banda la unitat semàntica no és clara, i després no podem excloure la possibilitat que hi hagi ací la reducció per via fonètica d'un antic esdrúixol *brèdola*. En el parlar de la Testa de Buch (Girona) *brèdo* «épine de l'aubépine» (Moureau), més que més que no és solament una frèvola espina sinó «buisson, épine, piquant d'aubépine» «en Médoc» (i *bréd* «buisson, aubépine, prunelier en Guienne», segons el *TdF*); voldríem saber si és confirmació independent un *breda* «buisson, épine», que dona el *PDPF* com a antic (però que no figura en el *PSW*, etc.). De tota manera sembla que de la idea de 'punxes, punxades' s'hagi passat a un altre sentit del mateix mot, que trobem en algun altre dialecte gascó de més a llevant: en el Gers *brédos* f. pl. «démangeaison des pieds» (Cénac-Moncaut), en el Comenge (St. Gaudens) *brèdo* «pincement, fornication; démangeaison; chenilles» (Dupleich).

DERIV.: *Brendolat*; *embrendolat*, V. supra.

¹ No sé si reposa en un concieixement directe (?) l'ús que en fa JM de Sagarra: «si la gàbia té *brèdoles gruixudes* / tant se val que demani acorriment», «perquè és de boix massís la dura *brèdola* / que et té tancat per no sortir mai més», *Comte Arnau*, 21, 294. — ² També *TdF*, que en part sembla seguir-lo, i no localitza gaire, si bé de tota manera parla del Roergue, i en dona ex. en un felibre obscur, de cognom i llenguatge lld.: *bridoulo de castagnié, d'avelanié, de róumi* [«ronces»], *bridoulaire* «vanier, en Rouergue», etc. — ³ No en veig confirmacions ben clares i independents, car si Pansier (v, 164), dona «*bredola, frid-*, f. scabella ad sedendum» la data que hi assigna de 1457 i els termes de la definició poden referir-se també al *Floretus* o a una altra versió o variant d'aquest lèxic, que ell va explotar molt. El *PDPF* no sembla comptar amb altra font independent, per més que ell, el *TdF* i Pansier donen variants *berd-*, *bred-* i *brid-*, de les quals no consta la procedència. Hi ha hagut contacte o contaminació amb la família de *BRIDA* (a-al. i neerl. *britil, bridel*, cf. *FEW* 1, 524, 537, que tampoc no aclareix ni distingeix netament), que n'és ben allunyat pel sentit i sens dubte per l'origen; i a aquests contactes semblen degudes, almenys en part, les variants occitanes de vocalisme *-i-*, que ja he fet constar. Quant al grup format pels it. *predella, predellino*, «sgabello, seggiolino» (veg. Diez, *Wb.* i Prati), a què fa referència el *PSW*, en el fons ens retorna per conducte longobàrdic a la família de l'al. *brett* 'post', i per tant constitueix una confirmació de l'atribució de l'oc. ant. *bredola* 'escambell' al nostre grup. Els mots *bret*, *breto*, del *TdF* més aviat semblen mers homònims. — ⁴ En les *Sentències Morals*, llarg tractat reproduït d'un ms. de mj. S. xv en la *CoDoACA* XIII, 285, extractà el *DAG.* la frase «sobre aquesta petita *bleuma* poria